مرند اؤیکو

Mərənd öykü

Web address:www.marand-oyku.arzublog.com

Facebook:www.facebook.com/marandoyku

Email:rezaaydin491@yahoo.com

بولبول و قیزیل‌گول

اوْسکار وایلد

چئویرن: کیفایت حاقوئردیئوا

دئدی کی، اوْنا آل قیرمیزی قیزیل‌گول‌لر گتیرسم، منیمله رقص ائده‌جک، – گنج اؤیرنجی سئوینجیندن چیغیردی – آمما باغیمدا بیر دنه ده اوْلسون قیرمیزی قیزیل‌گول یوْخدو.
اوْنو ائشیدن بوْلبول پالید آغاجینداکی یوْواسیندان تعجبله باشینی چیخاردی.
- بوُ بوْیدا باغدا بیر دنه‌سی ده یوْخدو! – اؤیرنجی آه-واییلا داوام ائله‌دی و گؤزل گؤزلری یاشاردی.
– آمان الله، بضا موتلولوق نئجه آنلامسیز شئیلردن آسیلی اوْلور! اوْ بوْیدا مؤدریک‌لرین کلام‌لارینی اوْخوموشام، فلسفه‌نین سیرلرینه بییه‌لنمیشم، – موتلولوغوم‌سا بیرجه دنه قیزیل گولدن آسیلیدی.
- آخیر کی، حقیقی عاشیقله راستلاشدیم – بوْلبول اؤز-اؤزونه دیللندی. گئجه-گوْندوز سئوگی باره‌ده دایانمادان اوْخوموشام، هرچند اوْنون نه اوْلدوغونو بیلمه‌میشم. اوْنون ساچ‌لاری باخ ائله اوْ سوْنبول‌چیچه‌یی کیمی توْنددو، دوْداق‌لاریسا حسرتینده اوْلدوغو قیزیل‌گولون رنگینده‌دی؛ یالنیز ائحتیراص بنیزینی فیل سوْمویو تک آغاردیب و کده‌ر آلنینا اؤز مؤهورونو باسیب.
- صاباح سحر شاهزاده رقص گئجه‌سی کئچیریر، – گنج اؤیرنجی ائله هئي پیچیلداییردی، – منیم گؤزه‌لیم ده اوْرا دعوت آلیب. اگر اوْنا قیرمیزی قیزیل‌گول گتیرسم، سئوگیلیمی سحره‌جن آغوشومدا ساخلایاجام، باشینی چیین‌لریمه قوْیاجاق، ال‌لریم ال‌لرینی سیخاجاق. آمما باغیمدا قیرمیزی قیزیل‌گول یوْخدو و نصیبیم یاشامیمی تنها کئچیرمکدی، اوْرک بوُ دردە نئجه دؤزسون؟!
- باخ، بوُ، اصل عاشیقدی – بوْلبول قطعیتله دیللندی. – اوْخودوقلاریمی، نهایت، گئرچ‌کده ده گؤرورم؛ منه سئوینج گتیرن بوُ دویغو اوْنو عذاب‌لارا دوْچار ائدیر. حقیقتن ده، سئوگی معجزه‌دی. اوْ، زوْمروددن قیمتلی، ان اعجازکار اوْپالدان گؤزلدی. میرواری و سوْلئیمانداشی اوْنون الینه سوُ توْکمه‌یه یارامیر و اوْ، بازاردا ساتیلمیر. اوْنو دوْکاندا سؤوده‌لشه بیلمزسن و قیزیلا دیَیشمزسن.
- مؤسیقیچیلر گئجه بوْیو آرفا و سکریپکادا چالاجاقلار، جانیمین ایچیسه رقص ائده‌جک. اوْ، سالوْن بوْیو ائله پروازلاناجاق کی، آیاق‌لاری دؤشه‌مه‌یه توْخونمایاجاق. آمما اوْنو قوْل‌لاری‌نین آراسیندا ساخلایان بختور من اوْلمایاجام، چونکو قیرمیزی قیزیل‌گولوم یوْخدو.
بئله‌جه گنج اوْت‌لارین اوْستونه سره‌له‌نیب، ال‌لرییله اوْزونو توُتدو، هؤنکور-هؤنکور آغلادی.

- گؤرەن، نییه آغلاییر؟ – قوُیروغونو یئللەدە-یئللەدە طلبەنین یانیندان سۆرونوب کئچن بالاجا یاشیل کرتنکله سۆروشدو.
- دوْغرودان دا، گؤرەسن، نییه آغلاییر؟ – گۆنشین شفق‌لرییله اوْیناشان کپنک سوٌالی تکرارلادی.
- نییه؟ – قێزچیچەیی ظریف سسینی سس‌لره قوْشدو.
- اوْنون دردی قێرمیزی قێزیل‌گولدو – بۆلبول جاواب وئردی.
- قێرمیزی قێزیل‌گول؟! – هامی بیر آغیزدان چێغیردی. – نئجه ده گۆلمەلیدی!
بیر آز حیاسیزلیغا مئیللی اوْلان کرتنکلەسه اوُتانماز-اوُتانماز قهقهه چکدی.
بیرجه بۆلبول طلبەنین عذاب‌لارینی آنلاماغی باجاریردی، اوْ، ساکیتجه پالید آغاجیندا اوْتوروب سئوگی‌نین سیرلری بارەده دۆشونجەلره دالمیشدی.
بوُدور، بالاجا، تۆند قانادلارینی چالیب هاوایا قالخدی. اوْ، باغین اوْزەریندن کۆلگه کیمی اوُچوب کئچدی.
یاشیل چمنلییین دۆز اوْرتاسیندا گؤزل بیر قێزیل‌گول کوْلو دایانمیشدی. اوْنو سئزن بۆلبول یانینا اوُچوب، بوُداق‌لاریندان بیری‌نین اوْزەرینه قوْندو.
- منه قێرمیزی قێزیل‌گول وئر، – اوْ چێغیردی، – عوضینده سنه ان یاخشی نغمەمی اوْخویارام!
یالنیز قێزیل‌گول کوْلو باشینی بوُلادی.
- منیم قێزیل‌گول‌لریم آغ رنگدەدی، اوْنلار دنیز کؤپویو تک بم‌بیاضدی، اوْنلار داغ زیروەلرینده هئچ کسین آیاغی دیَمەدییی قاردان دا آغدی. کؤهنه گۆنش ساعاتی‌نین یاخینلیغیندا بیتن قارداشیمین یانینا گئت، بلکه، اوْ سنه ایستەدییینی وئره بیلر.
و بۆلبول کؤهنه گۆنش ساعاتی‌نین یانیندا بیتن قێزیل‌گول کوْلونون یانینا اوُچدو.
- منه قێرمیزی قێزیل‌گول وئر، – اوْ چێغیردی، – عوضینده سنه ان یاخشی نغمەمی اوْخویارام!
آمما قێزیل‌گول کوْلو باشینی بوُلادی.
- منیم قێزیل‌گول‌لریم ساریدی، – اوْ، جاواب وئردی، – اوْنلار دنیز پریسی‌نین سام‌لاری تک ساریدی، اوْنلار قێزمار گۆنشه توُش گلمیش ساماندان دا ساریدی. طلبەنین پنجرەسی‌نین آلتیندا بیتن قارداشیمین یانینا گئت، بلکه، اوْ، دادینا چاتار.
و بۆلبول طلبەنین پنجرەسی‌نین آلتیندا بیتن قێزیل‌گول کوْلونون یانینا اوُچدو.
- منه قێرمیزی قێزیل‌گول وئر، – اوْ چێغیردی، – عوضینده سنه ان یاخشی نغمەمی اوْخویارام!
لاکین قێزیل‌گول کوْلو باشینی بوُلادی.
- منیم قێزیل‌گول‌لریم قێرمیزیدی، – اوْ، دئدی، – اوْنلار گؤیرچینین پنجەلری تک قێرمیزیدی، اوْنلار اوْکئانین دیبیندەکی ماغارالاردا یئلپیک تک یێرغالانان مرجاندان دا قێرمیزیدی. یالنیز دامارلاریمداکی

قان قێشین سۆیوغونا تاب گتیرمه‌ییب دۆنوب. شاختا بۆیرک‌لریمی سێرادان چێخاریب، تۆفان قۆل-قانادیمی سێندیریب و بۆ ایل هئچ چیچک آچمایاجام.
- یالنیز بیرجه قێرمیزی قێزیل‌گول، – سندن ریجام بۆدور، – بۆلبول هیجانلا دیللندی. – بیرجه قێرمیزی قێزیل‌گول! اوْنو نئجه الده ائله‌مه‌یین یۆلونو بیلیرسن؟
- بیلیرم، – قێزیل‌گول کوْلو جاواب وئردی، – آمما اوْ یوْل ائله قوْرخولودو کی، سیررینی آچماغا جۆرت ائلمیرم.
- سیرریندن آگاه ائله، – بۆلبول یالواردی، – من قوْرخمورام.
- قێرمیزی قێزیل‌گولو الده ائله‌مک ایسته‌ییرسنسه، – قێزیل‌گول کوْلو سؤیله‌دی، – اوْنو آي ایشیغیندا اوْخودوغون نغمه‌یله یاراتمالیسان، اۆره‌یینده‌کی قانلا اوْنا جان وئرمه‌لیسن. تیکانیما ساریلماقلا بۆتون گئجه‌نی جه-جه وۆرمالیسان. بئله‌جه تیکانیم اۆره‌یینی دله‌جک و قانین دامارلاریما آخاجاق.
- اۆلوم باهاسینا قێرمیزی قێزیل‌گول! – بۆلبول چێغیردی. – یاشام هر کسه شیریندی! مئشه‌ده اوْتوروب گۆندوزلر گۆنشه، گئجه‌لر آیا تاماشا ائله‌مک نئجه ده گۆزلدی. یئمیشانین شیرین قوْخوسونو جیبیرلرینه چکمک، دره‌لرده‌کی ماوی زنجی‌چیچک‌لری، تپه‌لرده‌کی سۆپورگه کوْل‌لارینی سئیر ائله‌مک نئجه ده خوْشدو. یالنیز سئوگی یاشامدان ده‌یرلیدی و بیر قۆشجیغازین اۆره‌یی اینسان قلبییله مۆقاییسه‌ده هئچ ندی!
بئله‌جه بالاجا تۆند قانادلارینی چالان بۆلبول هاوایا قالخدی. اوْ، باغین اۆزه‌ریندن کؤلگه تک اۆتوب کئچدی.
هله ده اوْتلارین اۆزه‌رینده اۆزانان طلبه‌سه گۆز یاشلارینی آخیتماقدا داوام ائدیردی.
- قۆسسه‌لنمه! – بۆلبول قێشقیردی. – کدرین داشینی آت، سنین قێرمیزی قێزیل‌گولون اوْلاجاق. اوْنو آي ایشیغیندا اۆز نغمم‌له و اۆرگیمین قانییلا یاراداجام. یالنیز سندن بیرجه ریجام وار: سئوگینه صادق اوْل، چونکو فلسفه نه قده‌ر مۆدریک اوْلسا دا، سئوگی مۆدریکلیکده اوْندان یۇخاریدادی، حاکمیت نه قده‌ر قۆدرتلی اوْلسا دا، سئوگی ایسته‌نیلن حاکمیتدن گۆجلودو. اوْنون قانادلاری اوْد رنگینده‌دی و وۆجودو آلوْوا بۆرونوب. دوداق‌لاری بال کیمی شیریندی، عطیرلی نفسی‌سه بۇخورو خاطیرلادیر.
طلبه دیرسکله‌نیب دیققتله قۆلاق آسماغا باشلادی، آمما اوْ، بۆلبولون دئدیکلریندن هئچ نه قانمادی، چونکو یالنیز کیتاب‌لاردا یازیلان‌لاری بیلیردی.
عوضینده پالید باشا دۆشدو و غۆصصه‌لندی، چونکو بۇداق‌لاریندا یۇوا قۇرموش بۇ قۇشجیغازی چوْخ سئویردی.
- منه سوْنونجو دفعه بیر نغمه اوْخو – اوْ پێچیلدادی. – سنین‌چون چوْخ داریخاجام.

و بۆلبول پالید اۆچون اوْخوماغا باشلادی، اوْنون جه-جهی چشمه‌لرین شیْریلتیسینی خاطیرلاتدی. بۆلبول نغمه‌سینی بیتیرنده، اؤیرنجی اوْتلارین اۆزه‌ریندن قالخیب، جیبیندن بیر قئید دفترچه‌سی و ساده قلم چیْخارتدی، ائوه یۏن آلاراق اؤز-اؤزونه سؤیله‌دی:
- هه، اوْ، فوْرما اوُستادیدی، بوُ قابیلیتینه سؤز اوْلا بیلمز. آمما اوْنون دویغوسو وارمی؟ قوْرخورام کی، یوْخ. ماهیتجه رسساملاردان هئچ نَیله فرقلنمیر: مهارت نه قده‌ر دئسن، عوضینده ایچکینلیکدن ایز یوْخدو. اوْ هئچ واخت اؤزونو باشقاسینا قوُربان گتیرن دئییل. فیکری-ذیکری یالنیز موُسیقیدی، اینجه‌صنعتین خوُدبین اوْلماسی هئچ کسه سیرر دئییل. باخمایارق کی، بعضن جه-جهی آدامی باشدان چیْخاریر. حئیف کی، بوُ جه-جه‌لرین هئچ بیر اؤنمی یوْخدو و بیر آنلام-فیلان داشیمیر.
بئله‌جه، اؤیرنجی اؤز اوْتاغینا گئتدی، دار چارپاییسینا اوُزانیب، سئوگیسی باره‌ده دۆشونجه‌لره دالدی؛ تئزلیکله یوُخولادی.
آي چیْخان کیمی بۆلبول قیْزیل‌گول کوْلونون یانینا اوُچوب گلدی، بوُداغینا اوْتوروب، تیکانینا ساریلدی. باخ ائله بوُ دورومدا بۆتون گئجه‌نی اوْخودو، بوُ اوْلایا سوْیوق بۆللور آي تانیق‌لیق ائله‌دی. تیکان آمانسیزجاسینا قوُشجیغازین کۆکسونه سانجیلدی و ایستی قان دامجی-دامجی آخدی. بۆلبول اولجه سئوگی‌نین اوْغلان و قیْزلارین قلبینده نئجه یوْل تاپماسیندان اوْخودو. و قیْزیل‌گول کوْلونون لاپ جاوان زوْغوندا گؤزل بیر غؤنچه آچماغا باشلادی. قیْزیل‌گول چایین اۆزه‌رینده‌کی خفیف دوُمان، تزه‌جه آغاران دان یئری تک سوْلغونویدو.
کوْل بۆلبولون تیکانا داها برک باتماسینی چیْغیریردی.
- عزیزیم بۆلبول، منه داها چوْخ ساریل، یوْخسا قیْزیل‌گول قیْزارماغا ماجال تاپمامیش گۆنش دوْغاجاق!
بۆلبول وار-گۆجویله تیکانا ساریلیر و اوْخویوردو، بوُ دفعه اوْ، کیشی و قادین‌لارین قلب‌لرینده دوْغان احتیراصی ترنّنوم ائدیردی.
بئله‌جه، قیْزیل‌گولون لچک‌لری ظریف آل رنگه بوْیاندی، سانکی، نیشانلیسی‌نین دوْداق‌لاریندان اؤپن اوْغلانین قیْزاران یاناقلارییدی. یالنیز تیکان هله بۆلبولون اۆره‌یینه چاتمامیشدی و قیْزیل‌گولون تام اوْرتاسی هله ده بَیاضییدی، چونکو یالنیز بۆلبول اۆره‌یی‌نین قانی قیْزیل‌گولو رنگله‌یه بیلردی. قیْزیل‌گول کوْلو یئنه بۆلبوله داها برک ساریلماسینی قیْشقیردی.
- عزیزیم بۆلبول، منه داها برک ساریل، یوْخسا قیْزیل‌گول قیْزارماغا ماجال تاپمامیش گۆنش دوْغاجاق!

بۆلبول کوْلا داها برک ساریلدی و تیکانین اوُجو، نهایت، اۆره‌یینه گیردی، وۆجوندان آمانسیز بیر آغری کئچدی. آغری شیددتلندیکجه بۆلبولون نغمه‌سی چئوره‌یه یاییلدی. چونکو اوْ، اؤلوملە بیتکینلشمیش، توْرپاغا گؤمولمه‌ین سئوگی باره‌ده اوْخویوردو.

بئله‌جه، قیْزیل‌گول قیْرمیزی رنگ آلدی، تاجی دا، اۆره‌یی ده آل رنگه بوْیاندی.

بۆلبولون سسی ایسه گئتدیکجه ضعیفله‌ییردی، بؤدور، قانادلاری سوْن دفعه اسدی، گؤزلرینه دوُمان چؤکدو. سانکی، نه‌سه بوْغازینا تیْخانمیش و اوْنو اوْخوماغا قوْیموردو.

بؤدور، سوْن جه-جهینی ووُردو. بوُ سسدن حئیرته گلن سوْلغون آي دان یئری‌نین سؤکولمه‌سینی اوُنودوب، سمادان ساللانیب قالدی. قیْزیل‌گولسه بوُ زنگوله‌دن جوُشا گلدی، شاهه قالخمیش لچک‌لرییله سحر یئلینی قارشیلادی. سوْن نغمه‌نین عکس-صداسی داغ‌لاردا چوُخالارینا بۆرونوب یاتمیش چوْبان‌لاری اوْیاتدی. نغمه چاي قامیش‌لاری‌نین اۆزه‌ریندن آدلاییب، نهایت، دنیزین دالغالاریندا ایتیب-باتدی.

- بیر بوُرا باخ! – کوْل چیْغیردی. – قیْزیل‌گول قیْرمیزی اوْلدو!

جاواب گلمه‌دی. بۆلبول هۆندور اوْتون آراسیندا اوُزانیب قالمیشدی، اۆره‌یینه باتان تیکان آل قانا بوْیانمیشدی.

طلبه گۆن‌اوْرتا پنجره‌سینی آچیب، باغا بوْیلاندی.

- آمان آللاه، گؤزلریمه اینانمیرام! – چیْغیردی. – قیْرمیزی قیْزیل‌گول! عؤمرومده بوُ جوْر قشنگ گۆل گؤرمه‌میشم! اوْنون لاتین دیلینده، یقین اوُزون-اوُزادی بیر آدی اوْلار.

و اوْ، پنجره‌دن ساللانیب، گۆلو دردی.

پاپاغینی تلم-تله‌سیک باشینا باسیب، الینده قیْزیل‌گول پروْفسوْرون ائوینه ساری قاچدی.

پروْفسوْر قیْزی قاپی‌نین کاندارینا اوْتوروب، ایپک ایپی چارخا دوْلاییردی. آیاق‌لاری‌نین آلتیندا بالاجا بیر کوْچوک یاتخانمیشدی.

- سیزه قیْرمیزی قیْزیل‌گول گتیردییم تقدیرده منیمله رقص ائده‌جه‌یینیزه سؤز وئرمیشدینیز! – اؤیرنجی اوُجادان دیللندی. – بوُ دا یئر اۆزونون ان گؤزل قیْرمیزی قیْزیل‌گولو. اوْنو اۆره‌یینیزه یاخین بیر یئره سانجین، آخشام بیرگه رقص ائدنده، اوْ سیزه بنده‌نیزین بؤیوک سئوگیسیندن صؤحبت آچار.

لاکین قیْز قاشقاباغینی ساللادی.

- بوُ قیْزیل‌گول پالتاریما اوُیغون دئییل، – اوْ، جاواب وئردی. – بیر ده کی کامئرگئرین قارداشی اوْغلو منه اصل زینت اشیاسی گؤندریب، داش-قاشسا ایسته‌نیلن گۆلدن قات-قات قییمتلیدی.

- نئجه ده ناشوکورسونوز! – اؤیرنجی آجی-آجی دیللندی و قیْزیل‌گولو یئره توْللادی.

قیْزیل‌گول یوْلا دۆشدو و اوْردان کئچن آرابانین تکرینه توُش گلدی.

- ناشوکورم؟ – قیٛز تکرارلادی. – نئجه ده کوْبودسونوز؟! اؤزونوزو نه سایيرسینیز؟ اوْلسا-اوْلسا طلبه‌سینیز. زاواللی اؤیرنجی کامئرگئرین قارداشی اوْغلونون بئلینه تاخدیغی گوٚموش کمری، یقین هئچ یوُخوسوندا دا گؤرمز.

قیٛز بوُنلاری دئییب اوْتوردوغو قوْلتوقلو کوٚرسودن قالخدی و اوْتاقدان چیٛخدی.

- بوُ سئوگی نه سفئه شئیمیش – کوْر-پئشمان ائوه قاییدان اؤیرنجی دوٚشوندو. – اوْندا منطیقین فایداسی‌نین یاریسی‌نین یاریسینی دا تاپمازسان. اوْ، هئچ نَیی ثبوت ائده بیلمیر، همیشه الچاتماز شئي‌لر وعد ائدیر و موٚمکون اوْلمایانا اینانماغا مجبور ائدیر. اوْ، سوْن درجه الوئریشسیزدی، عصریمیزسه الوئریشلی شئي‌لره توُشلاندیغیندان، یاخشیسی بوُدور، فلسفه‌یه قاییدیم و مئتافیزیکانی اؤیره‌نیم.

بئله‌جه اؤیرنجی اوْتاغینا قاییدیب، الینه توْز باسمیش ایری بیر کیتاب آلدی و اوْخوماغا باشلادی.